

Вихор В. Г.

СУЧАСНИЙ СТАН ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ В ОСВІТНІХ СИСТЕМАХ

Педагогічні системи характеризуються призначенням, цілями, змістом, принципами реалізації, завданнями, що розв'язуються, засобами і формами, функціями дій і взаємодії, основними властивостями і динамікою зв'язків всередині і з оточуючим світом. Викладено погляди на проблему визначення теоретичних основ проектування особистісно-орієнтованої інформаційної технології. У статті наведемо узагальнене визначення поняття педагогічних систем, обґрунтовано, що стратегію сучасної вищої освіти утворюють розвиток і саморозвиток особистості майбутнього фахівця, здатного не тільки обслуговувати наявні соціальні технології, але і виходити за межі нормативної діяльності у прагненні до провайдингу інновацій в сфері освіти.

***Ключові слова:** педагогічна система, особистісно-орієнтований підхід, технологія навчання, інформаційна технологія навчання.*

Тема теоретичних основ проектування особистісно-орієнтованої інформаційної технології навчання в останній час набула актуальності. Почали активно обговорюватися питання про те, які сучасні технології мають перспективи і за якими критеріями повинні оцінюватися результати професійної педагогічної діяльності. Обговорення цих питань набуло дискусійного характеру у зв'язку з появою колективної монографії “Шляхи формування соціокультурної компетентності майбутніх учителів” [10].

Сучасні дослідження, які присвячені проблемі персоналізації освіти, зорієнтовано на прогнози, як різноманітні фактори впливають на суб'єктів навчального процесу і як взаємодія цих факторів обумовлює його подальший розвиток. Поняття “технологія навчання” є проміжним ланцюгом між теорією і практикою. Вона є начебто проекцією теорії навчання на діяльність викладачів і студентів. Зазначимо, що спостерігається ситуація невизначеності при спробі подати загальноновизнане визначення цього поняття. Наприклад, окремі дослідники тлумачуть її як засіб гарантованого досягнення дидактичних цілей, підкреслюючи при цьому, що вона завжди існує у будь-якому навчальному процесі і з цієї позиції розвиває класичну дидактику. Інші дослідники визначають технологію як засіб реалізації змісту навчання, що передбачений навчальними програмами, та є системою форм, методів і засобів навчання, що забезпечують найбільш ефективно досягнення визначених цілей. Треті обґрунтовують її як сукупність методико-організаційних дій педагога, спрямованих на оптимізацію навчального процесу за допомогою технічних і інформаційних засобів навчання.

Наприклад В. Стешенко, С. Яшанов аналізують поняття “технологія” в матеріальному виробництві і в педагогіці. У першому випадку це – сукупність методів будь-якої діяльності в процесі виробництва певної продукції. По-аналогії у педагогічному процесі технологію навчання вони визначають як сукупність методів і прийомів у їх логічній послідовності складових процесу навчання.

Інша група дослідників відстоюють позицію, що технологія навчання пов'язана з оптимальною побудовою і реалізацією навчального процесу з урахуванням цілей навчання. Так, наприклад В. Беспалько [3] визначає її як “змістовну техніку реалізації навчально-виховного процесу”, а позиція Н. Тализіної [9] обстоює те, що в наш час сучасна технологія навчання це визначення найбільш раціональних способів досягнення визначених цілей. Дж. Брунер [8] розглядає її як своєрідний інструмент дидактичної праці. Отже, аналіз визначень, що наведено в різних наукових і навчально-методичних джерелах (більш 60 позицій) дозволяє зробити висновок, що більшість дослідників погоджуються з тим, що технологія навчання пов'язана з оптимальною побудовою і реалізацією навчального процесу з врахуванням гарантованого досягнення дидактичних цілей, а саме проектуванням. Це положення є визначальним, бо саме у визначенні найбільш раціональних способів гарантованого досягнення визначених цілей і полягає головний сенс технологізації навчального процесу. Отже, технологічний підхід до навчання передбачає проектування навчального процесу з метою гарантованого досягнення дидактичних цілей з позиції окреслених установок (соціальне замовлення, освітні орієнтири, цілі і зміст навчання). Другим основним положенням, що дозволяє розкрити сутність технологічного підходу до навчального процесу, доцільно розглядати застосування педагогом відповідних засобів навчання.

Нас цікавить проблема реалізації особистісно-орієнтованого підходу в освітніх системах.

Найбільш повно висвітлити проблему реалізації особистісно-орієнтованого підходу в освітніх системах можна шляхом сходження від абстрактного до конкретного. У класичному розумінні поняття “технологія” позначає процес виробництва продукції з використанням конкретних технічних засобів (верстати, поточна лінія і т. ін.) Удосконалення засобів виробництва спричиняє зміни характеристик параметрів процесу, а отже відбувається зміна самої технології виробництва. Таким чином, засоби виробництва в технології домінують і з цим важко не погодитися. Якщо це позначити мовою термінів педагогіки, то у будь-якій технології навчання значне навантаження з реалізації дидактичних функцій належить засобам, що використовуються викладачем. Аналіз підходів, що існують у сучасній дидактиці вищої школи, дозволяє зробити проміжний висновок, що основними характеристиками технології навчання дослідники вважають її системність, науковість, інтегративність, здатність до відтворення,

ефективність, якість і мотивованість навчання, новизну, алгоритмічність, інформаційність, можливість розповсюдження. З позиції особистісно-орієнтованої моделі навчання технологія навчання може розглядатися як впорядкована сукупність педагогічних дій, операцій, процедур, що інструментально забезпечують досягнення прогнозованого результату навчання за плинних умов освітнього процесу. Вважаємо, що ці зміни обумовлено, перш за все, неоднорідністю контингенту студентів за рівнем готовності до навчання, освітніми потребами і особистими інтересами. Це особливо простежується в останні роки. Доцільно зупинитися на ще одній значущій особливості технології навчання. В цілій низці науково-методичних і науково-популярних джерел авторами робиться спроба співвіднести це поняття з поняттям “методика навчання”. Наша думка з цього питання за багатьма позиціями співпадає з думками В. Борисова, І. Гевка, Є. Лодатко та інших науковців [5; 6; 7], які вважають, що їх відрізняє наступне. По-перше, методика дозволяє дати відповідь на питання: “Яким шляхом можна досягти необхідних результатів у навчанні?”, а технологія на питання: “Як зробити це гарантовано?” По-друге, технологія навчання має персоніфікований характер і за своєю сутністю наближається до поняття “авторська методика навчання”. Якщо поняття “методика” обіймає алгоритм застосування комплексу методів і прийомів навчання, зазвичай безособово, то технологія навчання передбачає долучення до неї особистості викладача у всіх її численних проявах. Отже, будь-яке дидактичне завдання можна розв’язати за допомогою технології, що спроектована і реалізується кваліфікованим педагогом-професіоналом. У цьому, на наш погляд і полягає одна з відмінностей технології навчання від методики. На наш погляд, технологію навчання доцільно розглядати як черговий крок в розвитку дидактичного процесу у вищій школі. Стратегію сучасної вищої освіти утворюють розвиток і саморозвиток особистості майбутнього фахівця, здатного не тільки обслуговувати наявні соціальні технології, але і виходити за межі нормативної діяльності, здійснювати інноваційні процеси, процеси творчості у самому широкому розумінні. Ця стратегія втілюється в принциповій спрямованості змісту і форм навчального процесу у вищій школі на пріоритет особистісно-розвиваючих і професійно-орієнтованих технологій навчання. Все це обумовлює вимоги до особистісно-орієнтованих технологій навчання у вищій школі: врахування особистісних якостей студентів, оптимальність, несуперечливість дидактичним принципам, спрямованість на активізацію пізнавальної діяльності навчаємих, орієнтація на самостійну роботу. Таким чином, підґрунтям розробки технологій навчання є проектування високоефективної навчальної діяльності студентів і управлінської складової діяльності викладачів. Схематично логіка проектування технології навчання передбачає наявність зворотнього зв’язку між кінцевим результатом навчальної діяльності і кожним проміжним етапом технології. Це дозволяє оперативно і своєчасно

корегувати процес навчання. На наш погляд, технологію навчання доцільно розглядати і як дидактичний процес, і як результат проектувальної діяльності викладача.

Технологія навчання (як процес) є послідовністю (не обов'язково впорядкованою) педагогічних процедур, операцій і прийомів, що утворюють у сукупності цілісну дидактичну систему, реалізація якої у педагогічній практиці обумовлює гарантоване досягнення цілей навчання і сприяє цілісному розвитку особистості навчаємого. Процедури, операції і прийоми, з яких вона утворена, у загальному вигляді не можна інтерпретувати у вигляді алгоритму, що детально і точно подає шлях досягнення того чи іншого педагогічного результату. На наш погляд, їх доцільно розглядати як опорні дидактичні засоби, що забезпечують у сукупності рух суб'єкта навчання до визначених цілей.

Таким чином, під технологією навчання слід розуміти послідовну і взаємопов'язану систему дій педагога, спрямованих на розв'язання дидактичних завдань, або планомірне і послідовне втілення на практиці заздалегідь спроектованого педагогічного процесу.

Технологія навчання (як результат) – науковий проект (опис, модель) дидактичного процесу, відтворення якого гарантує успіх педагогічних дій. Зазначимо, що у сучасній дидактиці вищої школи відсутні загальновизнані підходи до єдиного тлумачення поняття “технологія навчання”, не існує і єдиної їх класифікації. Окремі дослідники пропонують власні підходи до розв'язання завдання, що дозволяє сподіватися на її розв'язання.

Зокрема заслуговує на увагу класифікація Б. Коротяєва. Згідно позиції професора Б. Коротяєва існуючі технології доцільно класифікувати за наступними критеріями:

- спрямованість дії (особистісно-розвиваючій професійно-орієнтованій);
- цілям навчання (отримання знань, формування навичок і умінь, професійних якостей особистості);
- предметне середовище (гуманітарні і соціально-економічні, технічні, спеціальні дисципліни);
- технічні засоби, що використовуються (аудіовізуальні, інформаційні, телекомунікаційні);
- організація навчального процесу (індивідуальні, колективні, змішані).

Найбільш широке застосування у вищій школі отримала класифікація технологій навчання відповідно з дидактичними теоріями, на яких вони ґрунтуються. За цим критерієм виокремлюють технології асоціативно-рефлекторного навчання, поетапного формування розумових дій, проблемного, розвиваючого, особистісно-орієнтованого, програмованого, контекстного, модульного навчання і ін. Особливе значення для нашої роботи має розгляд значущої у сучасній дидактиці вищої школи дефініції “інформаційні технології” навчання”. Аналіз наукової і науково-методичної

літератури, що присвячена проблемам інформатизації вищої професійної освіти (праці В. Бадер, Б. Гершунського, Л. Макаренко, О. Торубари, С. Яшанова та ін.) дозволяють зробити висновок, що єдиного тлумачення поняття інформаційна технологія навчання (computerized teaching technology) до цього часу не вироблено. У різних джерелах разом з цим поняттям можна зустріти такі синонімічні вислови як “нові інформаційні технології” (НІТ), “технології комп’ютерного навчання”, “комп’ютерні педагогічні технології”, а в останній час “інформаційно-комунікаційні технології”. Зазначимо, що прикметник “нові” застосовується доволі часто. В цьому контексті розуміється новаторський акт, що кардинально змінює зміст різних видів професійної педагогічної діяльності.

Обладнання вищих навчальних закладів апаратними і програмними засобами, впровадження мереж, особливо мережі Інтернет, поступово витиснули поняття “комп’ютерні технології” поняттям “інформаційні технології”, що характеризуються середовищем, де вони реалізуються, і компонентами, які вона містить. Зазначимо, що технічне середовище – вид використовуємих технічних засобів, що використовуються для розв’язання основних завдань, а програмне середовище – набір програмних засобів. Поняття предметне середовище позначає конкретне предметне середовище сфери науки, техніки, знання, а термін технологічне (методичне) середовище – інструкції, послідовність використання, оцінка ефективності і т.ін.

Змістовий аналіз визначень цієї дефініції, що часто зустрічаються сьогодні у педагогічній літературі, дозволив використати два підходи до їх трактування. В межах першого з них передбачається розглядати інформаційну технологію навчання як дидактичний процес, організований із використанням сукупності вбудованих в систему навчання принципово нових засобів і методів обробки даних, перш за все комп’ютерних, і методів навчання, що їх використовують. Ці засоби і методи орієнтовані на цілеспрямоване створення, передачу, збереження і відбиття даних, знань, ідей з найменшими витратами відповідно до закономірностей пізнавальної діяльності навчаємих. Другий підхід передбачає створення певного технічного середовища навчання, у якому інформаційні засоби, що використовуються, посідають головне місце. Отже, у першому випадку технологія розглядається як процес навчання, а у другому розуміється використання у навчальному процесі специфічних програмно-технічних засобів навчального призначення.

На наш погляд у зазначених підходах наявний суттєвий недолік. Ми вище зазначали, що будь-яке впровадження нових технічних засобів у виробництво продукції безумовно спричиняє зміни самої технології виробництва. Аналогічне впровадження у навчальний процес комп’ютерних технологій спричиняє до змін технології навчання. Але цілі навчання як мінімум не знижуються за рівнем, пришвидчується їх

досягнення за рахунок надання цим технологіям нових можливостей. Проблема в тому, щоб володіти цими можливостями, знайти їм прикладне застосування у педагогічній практиці. Це виявилось складним завданням. Розробка методологічних і теоретичних основ інформатизації освіти зараз відстає від розвитку науково-технічного прогресу в сфері інформатики, хоча в наш час в Україні проводиться значна кількість психолого-педагогічних досліджень, здатних докорінно змінити ситуацію в сфері освіти.

Розгляд інформаційної технології навчання тільки з позиції впровадження комп'ютерних і інших інформаційних засобів у навчальний процес значно звужує межі розуміння самої сутності інформатизації навчання. У цьому випадку доцільно зосередитися тільки на автоматизації тих чи інших боків процесу навчання, переносі інформації з паперових носіїв на комп'ютерні і т. ін.

З позиції дидактики інформаційні технології навчання мають педагогічну сутність за умов:

- задовольняє основним ознакам технологізації навчання;
- дозволяє розв'язувати нові освітні завдання, що раніше у навчальному процесі не були теоретично або практично розв'язані.

Під інформаційною технологією навчання (ІТН) пропонуємо розуміти дидактичний процес із використанням комп'ютерних інформаційних і комунікаційних технологій і інших засобів обробки і відтворення інформації, що дозволяє на системному підґрунті організувати процес навчання за схемою: “студент-навчальне середовище-викладач” з метою досягнення гарантованого педагогічного результату. У такій інтерпретації ІТН підкреслюється її спрямованість на самостійну роботу студентів, на особистісно-орієнтоване навчання. ІТН доцільно розглядати як процес і як результат проектування. З позиції класифікації ІТН, у яких основними засобами навчання постають програмні продукти, певний інтерес становить позиція С. Батурина. Він пропонує класифікувати інформаційні технології навчання за способом отримання інформації, мірою інтелектуалізації, характером управління пізнавальною діяльністю користувачів.

За способом отримання інформації пропонується виокремлювати декларативні і процедурні способи. Технології декларативного типу орієнтовані на надання і перевірку знань у вигляді порцій інформації. Підґрунтям таких технологій є використання комп'ютерних підручників, навчальних баз даних, тестових і контролюючих програм. Технології процедурного типу будуються на підґрунті різних моделей, які дозволяють студентам в процесі навчання отримувати інформацію з конкретної предметної сфери. До них можна зарахувати технології, що використовують пакети прикладних програм, тренажери, лабораторні практикуми, ігрові програми, мережеві технології. За мірою інтелектуалізації ІТН умовно поділяють на два види: системи програмованого навчання і

інтелектуальні навчальні системи. Системи програмованого навчання передбачають, що студенти отримують інформацію (текстову, графічну, відео, все залежить від технічних можливостей) у певній послідовності і наявний контроль за її засвоєнням у визначених вузлах навчального курсу. Інтелектуальні навчальні системи характеризуються такими особливостями, як адаптація до знань і особливостям користувачів, гнучкість процесу навчання, вибір оптимального дидактичного впливу, визначення причин припущених помилок.

За цілями навчання інформаційні технології навчання пропонується поділити на наступні види: навчання навичкам використання конкретних методів у практичній діяльності, отримання і систематизація різних фактичних даних, навчання аналізу інформації, її систематизації, творчості, методиці проведення дослідження.

За характером управління пізнавальною діяльністю студентів при роботі з педагогічними програмами продуктами вони поділяються на лінійні, розгалужені, а також програми, що містять всі вказані ознаки-комбіновані.

На наш погляд інформаційні технології навчання слід також розрізняти за масштабами використання. За цим критерієм ми пропонуємо класифікувати їх на інформаційні технології окремого заняття, інформаційні технології навчального курсу, а також інформаційні технології повного навчання.

Впровадження у навчальний процес мережевих технологій і наданих ними сервісів спричинило появу понять інформаційні і комунікаційні технології, або скорочено – інфокомунікаційні технології. Але це враховано у наведеному вище означенні, що дозволяє стверджувати про синонімічне значення понять “інформаційні технології навчання” і “інфокомунікаційні технології навчання” з позицій навчального процесу. Але щоб підкреслити нові можливості, що надаються викладачам мережевими технологіями, перш всього глобальними, використовується поняття інфокомунікаційні технології.

Щоб завершити дидактичний аналіз поняття “технологія навчання”, зясуємо, як він співвідноситься з поняттям “педагогічна технологія”. У деяких дослідженнях з цієї проблематики ці поняття отожднюються. Це не зовсім правильно, бо друге з понять, що ми розглядаємо, є більш широким. Воно органічно поглинає перше. Ми погоджуємося із позицією В. Беспалька [3, с. 17], який вважає, що “педагогічна технологія – це опис (проект) всього процесу формування особистості навчаємого”, а не тільки його дидактична складова. Але у нашій роботі, з метою узагальнення існуючих поглядів на проблему технологізації навчання, обидві ці дефініції будуть розглядатися як умовно рівнозначні.

У педагогічній теорії і практиці досить часто зустрічається поняття “проекування педагогічної системи” Більш того, вище ми зазначали, що в особистісно-орієнтованій парадигмі принципово змінюється категоріальний

характер об'єкта проектування-педагогічної системи. Це зумовило необхідність уточнення сутності змісту цього поняття і його співвідношення з поняттям "технологія навчання".

Поняття "педагогічна система" є одним з головних у сучасній педагогіці. Саме системний підхід, обраний нами як методологічний інструмент, дозволяє розглядати педагогічний процес, за умови його своєрідності і неповторності, як цілісність, що утворилася з взаємопов'язаних структурних компонентів і таку, що функціонує згідно загального закону організаційної побудови системи.

Педагогічні системи характеризуються призначенням, цілями, змістом, принципами реалізації, завданнями, що розв'язуються, засобами і формами, функціями дій і взаємодії, основними властивостями і динамікою зв'язків всередині і з оточуючим світом. Наведемо узагальнене визначення поняття педагогічних систем. Педагогічні системи- відносно стійкі сукупності функціонально пов'язаних і впорядкованих елементів (компонентів) діяльності її суб'єктів, які взаємодіють з метою досягнення заздалегідь визначених результатів навчання, виховання, розвитку людської індивідуальності і особистості.

Педагогічний процес – це цілеспрямована, спеціально організована система навчальної і виховної діяльності викладацького складу, керівництва вищого навчального закладу і громадських організацій з підготовки кваліфікованих фахівців з розвиненими професійними і особистісними якостями, що здійснюється в межах педагогічної системи.

Загальна мета педагогічного процесу у вищому навчальному закладі – забезпечення всебічного розвитку майбутнього учителя, підготовка його до успішного розв'язання професійних завдань відповідно з отриманою у вищому навчальному закладі кваліфікацією. Зазначена мета є висхідною позицією, що обумовлює функціонування педагогічного процесу у вищому навчальному закладі в межах педагогічної системи. Але слід зважувати на те, що мета, постає замовленням суспільства і інтегрується в педагогічних термінах і є системоутворюючим фактором, а не елементом педагогічної системи. Структурними елементами педагогічної системи є завдання, змістова структура, організаційна структура, суб'єкти і об'єкти, а також результати їх взаємодії.

Кожний з елементів функціонально-змістової структури педагогічної системи є відносно самостійною підсистемою, що має свої цілі, завдання, зміст, закономірності, принципи, методи, форми і засоби, а також результати. Така модель дозволяє уточнити співвідношення між поняттями "технологія навчання" і "педагогічна система". Технологія навчання, що є підсистемою педагогічної системи, здійснює вплив, перш за все на якісні характеристики, всіх інших підсистем. Наприклад, впровадження інформаційних технологій висуває додаткові вимоги до студентів і викладачів. Змінюються методи, форми навчання, планування навчального процесу.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Особистісно-орієнтований підхід для педагогіки XXI століття значною мірою виявився пов'язаним з підготовкою матеріалів, їх систематизацією у вигляді навчальних творчих проектів, які дозволяють залучити суб'єктів навчально-виховного процесу до дослідницької діяльності різного рівня складності. Нами розкрито сутність таких категорій як технологія навчання, інформаційна технологія навчання, педагогічна технологія, педагогічна система. Обґрунтовано тезу про первинність педагогічної інформаційної технології щодо педагогічної системи. Це дозволяє у подальшому розпочати дослідження теоретичних педагогічних аспектів проектування особистісно-орієнтованих інформаційних технологій освіти.

Використана література:

1. *Атаманчук П. С.* Основи особистісно орієнтованої технології формування фахових якостей майбутнього учителя фізики / П. С. Атаманчук, В. В. Мендерецький // Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія № 3. Фізика і математика у вищій і середній школі : зб. наукових праць – К., 2006. – № 2. – С. 15-18.
2. *Балик Н. Р.* Проектна діяльність – інтеграція сучасних освітніх та інформаційних технологій : навчально-методичні матеріали / Н. Р. Балик, Г. П. Шмигер. – Тернопіль : ТНПУ, 2015. – 24 с.
3. *Беспалько В. П.* Слагаемые педагогической технологии. – Москва : Педагогика, 1989. – 191 с.
4. *Биков В. Ю.* ИКТ-аутсорсинг і нові функції ИКТ-підрозділів навчальних закладів і наукових установ / Валерій Юхимович Биков // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2012. – № 4 (30). – С. 135-152.
5. *Борисов В. В.* Взаємозв'язок між самоставленням як емоційним компонентом самосвідомості та професійним вигоранням у керівників навчальних закладів [Текст] / В. В. Борисов, С. В. Борисова, Я. В. Бобилева // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова : зб. наук. праць / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2015. – Серія 17 : Теорія і практика навчання та виховання. – Вип. 26. – С. 49-58.
6. *Борисов В. В.* Провайдинг інновацій в системі післядипломної педагогічної освіти / В. В. Борисов // Фундаментальні та прикладні дослідження: сучасні науково-практичні рішення і підходи : зб. матеріалів I Міжнар. наук.-практ. конф. / [редактори-упорядники А. Душний, М. Махмудов, В. Ільницький, І. Зимомря]. – Баку–Ужгород–Дрогобич : Посвіт, 2016. – С. 119-120.
7. *Гевко І. В.* Психологічні умови розвитку професіоналізму вчителя технологій / І. В. Гевко // Вісник Черкаського університету. Серія “Педагогічні науки”. – Вип. № 6. – Черкаси : Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, 2017. – С. 38-50.
8. *Кларин М. В.* Иновационные модели учебного процесса в современной зарубежной педагогике : автореф. дис. ... док. нед. наук / М. В. Кларин. – Москва, 1995. – 47 с.
9. *Талызина Н. Ф.* Формирование познавательной деятельности учащихся. – Москва : Знание, 1983. – 96 с.
10. Шляхи формування соціокультурної компетентності майбутніх учителів : колект. наук. монографія / В. І. Бадер, В. В. Борисов, І. Л. Вікторенко, Л. Г. Гаврілова, А. М. Галенко ; ред. : В. І. Бадер ; ДВНЗ “Донбас. держ. пед. ун-т”. – Київ, 2014. – 309 с.

References:

1. *Atamanchuk P. S.* Osnovy osobystisno oriientovanoi tekhnolohii formuvannia fakhovykh yakostei maibutnoho uchtelia fizyky / P. S. Atamanchuk, V. V. Menderetskyi // Naukovyi chasopys NPU im. M. P. Drahomanova. Seriiia № 3. Fyzyka i matematyka u vyshchii i serednii shkoli : zb. naukovykh prats – Kyiv, 2006. – № 2. – S. 15-18.
2. *Balyk N. R.* Proektna diialnist – intehtratsiia suchasnykh osvitnykh ta informatsiinykh tekhnolohii : navchalno-metodychni materialy / N. R. Balyk, H. P. Shmyher. – Ternopil : TNPU, 2015. – 24 s.

3. *Bespalko V. P.* Slagaemye pedagogicheskoy tekhnologii. – Moskva : Pedagogika, 1989. – 191 s.
4. *Bykov V. Yu.* IKT-autorsynh i novi funktsii IKT-pidrozdiliv navchalnykh zakladiv i naukovykh ustanov / Valerii Yukhymovych Bykov // Informatsiini tekhnologii i zasoby navchannia. – 2012. – № 4 (30). – S. 135-152.
5. *Borysov V. V.* Vzaiemozviazok mizh samostavleniam yak emotsiinym komponentom samosvidomosti ta profesiinym vyhoranniam u kerivnykiv navchalnykh zakladiv [Tekst] / V. V. Borysov, S. V. Borysova, Ya. V. Bobyleva // Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova : zb. nauk. prats / M-vo osvity i nauky, molodi ta sportu Ukrainy, Nats. ped. un-t im. M. P. Drahomanova. – Kyiv : Vyd-vo NPU im. M. P. Drahomanova, 2015. – Serii 17 : Teorii i praktyka navchannia ta vykhovannia. – Vyp. 26. – S. 49-58.
6. *Borysov V. V.* Provaidynh innovatsii v systemi pisliadyplomnoi pedahohichnoi osvity / V. V. Borysov // Fundamentalni ta prykladni doslidzhennia: suchasni naukovo-praktychni rishennia i pidkhody : zb. materialiv I Mizhnar. nauk.-prakt. konf. / [redaktory-uporiadnyky A. Dushnyi, M. Makhmudov, V. Ilnytskyi, I. Zymomria]. – Baku–Uzhhorod–Drohobych : Posvit, 2016. – S. 119-120.
7. *Hevko I. V.* Psykholohichni umovy rozvytku profesionalizmu vchytelia tekhnologii / I. V. Hevko // Visnyk Cherkaskoho universytetu. Serii “Pedahohichni nauky”. – Vyp. № 6. – Cherkasy : Cherkaskyi natsionalnyi universytet im. B. Khmelnytskoho, 2017. – S. 38-50.
8. *Klarin M. V.* Inovatsionnye modeli uchebnogo protsessa v sovremennoy zarubezhnoy nedagogike : avtoref. dis. ... dok. ned. nauk / M. V. Klarin. – Moskva, 1995. – 47 s.
9. *Talyzina N. F.* Formirovanie poznavatelnoy deyatelnosti uchashchikhsya. – Moskva : Znanie, 1983. – 96 s.
10. Shliakhy formuvannia sotsiokulturnoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv : kolekt. nauk. monohrafiia / V. I. Bader, V. V. Borysov, I. L. Viktorenko, L. H. Havrilova, A. M. Halenko ; red. : V. I. Bader ; DVNZ “Donbas. derzh. ped. un-t”. – Kyiv, 2014. – 309 s.

ВИХОР ВИКТОР. Современное состояние проблемы реализации личностно-ориентированного подхода в образовательных системах.

Педагогические системы характеризуются назначением, целями, содержанием, принципами реализации, задачами, которые решаются, средствами и формами, функциями действий и взаимодействия, основными свойствами и динамикой связей внутри и с окружающим миром. Изложены взгляды на проблему определения теоретических основ проектирования личностно-ориентированной информационной технологии. В статье подано обобщенное определение понятия педагогических систем, обосновано, что стратегию современного высшего образования образуют развитие и саморазвитие личности будущего специалиста, способного не только обслуживать имеющиеся социальные технологии, но и выходить за пределы нормативной деятельности в стремлении к провайдинга инноваций в сфере образования.

Ключевые слова: педагогическая система, личностно-ориентированный подход, технология обучения, информационная технология обучения.

ВУКНОР ВИКТОР. The modern state of problems of the personalized-oriented approach implementation in educational systems.

Pedagogical systems are characterized by purpose, goals, content, principles of realization, solving problems, means and forms, functions of action and interaction, basic properties and dynamics of connections within and with the surrounding world. The views on the problem of determining the theoretical foundations of the design of personality-oriented information technology are presented. In the article we give a generalized definition of the concept of pedagogical systems, it is grounded that the strategy of modern higher education forms the development and self-development of the personality of a future specialist who is able not only to serve the existing social technologies but also to go beyond the normative activity in the quest to provide innovation in the field of education.

Keywords: pedagogical system, person-oriented approach, technology of training, information technology of training.